

INFORMAČNÍ VĚSTNÍK 1/97

občanského sdružení

EXULANT

Vydalo občanské sdružení EXULANT se sídlem v Husově domě, Jungmannova 9, 111 21 Praha 1 - Nové Město, IČO 63110385, jako neprodejnou publikaci, určenou výhradně pro vnitřní potřebu sdružení.

Ú v o d e m

Vážení přátelé, milí bratři a sestry,

připravili jsme pro Vás první věstník v roce 1997 (celkově pak třetí) našeho sdružení EXULANT. Chceme se v něm nejdříve trochu vrátit k akcím, které se uskutečnily v minulém roce a dále Vás seznámit s tím, co chystáme.

Na začátku roku 1997 Vás však všechny chceme povzbudit slovem Žalmu 130,6. "Duše má čeká Pána víc než ponoční svítání". Můžeme čekat se zárukou, že nám bude vyhovovat. Zámlstia hovori o vztužujícím čekání. Ten, koho čeká, je jeho Pán a Bůh. Ti, kteří čekají na Hospodina, jsou nepohutelní. Z místa, na kterém stojí, je nemůže nikdo strhnout, jsou pevní ve své víře. Vira v Pána Ježíše Krista, to je naděje. A mít tuto naději je

více, než mít zlato a stříbro. Stojíme na vyvýšeném místě a díváme se, odkud přichází pomoc. Se žalmistou vyznáváme, že naše pomoc je od Hospodina, který učinil nebe i zemi.

Jsmo v první čtvrtině roku, vlastně ještě na jeho počátku, a tak chceme Vám popřát sílu a zdraví, ale nade vše Boží požehnání, které pravdivě zbohacuje ty, kteří očekávají na Hospodina. Ať půjdeme jakoukoliv neschůdnou cestou, jen když se budeme držet ruky, která nezemdíl a provede i údolní sílu smrti. Je to ta probodaná ruka na kříži, probodaná za nás. (Vl.Pospíšil).

V a l n á h r o m a d a s d r u ž e n í

1. valná hromada našeho sdružení (její konání vyplývá jak z příslušného zákona, tak i z

našich stanov) se uskutečnila dne 6.9.1996 (před 2. sjezdem Návrát do země otců). Přítomno bylo z 269 registrovaných členů 39 členů sdružení, kteří na základě zmocnění zastupovali dalších 53 členů. Jednání probíhalo podle programu (byl uveřejněn v našem věstníku 2/96). Zahájení řídil br.D.Stehlík, další částí pak předseda hromady, kterým byl zvolen br.J.Bisranin.

Valná hromada schválila zprávu o činnosti sdružení, zprávu o hospodaření sdružení (jejich hlavní části byly rovněž uvedeny ve věstníku 2/96) a zvolila výbor sdružení, jeho předsedu a revizní komisi. Valná hromada rovněž poděkovala přípravěmu výboru (jeho činnost volbou nového výboru skončila) za jeho iniciativu při založení sdružení a dosavadní práci a zejména vyjádřením upřímné vděčnosti ocenila dlouhodobou a vytrvalou činnost manželů Edity a Oty Stětkových, která souvisí s českým a moravským pobělohorským evangelickým exilem a návratem do původní vlasti. Samostatně pak byla oceněna jejich publikační činnost. Valná hromada nezapomněla ani na naše bratry a sestry v zahraničí a poslala své pozdravy na Ukrajinu, do Zelova a dalších míst, kde dosud potomci pobělohorských exulantů žijí.

Zápis z valné hromady je k dispozici u výboru sdružení.

V ý b o r s d u ž e n í EXULANT

Rádi bychom vám nové zvolený výbor sdružení stručně představili:

Mgr. Pavel Smetana (nar.1937 v Klokočově) je synem Jana K.Smetany nar.1901 v Zelově, syna Jana Smetany, zemědělce v Zelově. Jan K.Smetana studoval gymnázium v Lodži a vrátil se do CSR v r.1923, kdy začal studovat bohosloví na Husově evangelické bohoslovecké fakultě v Praze. Jeho rodiče a sourozenci se vrátili v r.1924 do Suchdola n/O. Pavel Smetana ukončil v r.1961 studium Komenského evangelické fakulty, pracoval 16 let jako farář ČCE v Hošíalkové a 11 let ve sboru Praha 8 Libeň. Od r.1990 byl úřadujícím náměstkem synodního senatora, od r.1991 je zvoleným synodním senorem ČCE. Od r.1995 je předsedou Ekumenické rady církví v ČR.

Ing. Dobroslav Stehlík (narozen v r.1946 na Stepanovce v oblasti Rovno) je rovněž potomkem českých pobělohorských exulantů. Společně s dalšími Volyňskými Čechy se dostal do země svých předků v r.1947. Studoval na zemědělských školách a pak do roku 1985 pracoval ve strojnářské traktorové stanici. V r.1985 se

stal kazatelem baptistického sboru, nyní je předsedou Výkonného výboru BIB.

Mgr. Vlastimil Pospíšil se narodil v r. 1931 na Fausýnově, asi 9 km od Zelova. Do Cech se vrátil s rodiči po druhé světové válce. V padesátých letech studoval na Evangelické bohoslovecké fakultě v Praze. Po studijích se stal kazatelem BIB. Nejprve na Slovensku, pak v Praze a v Chebu. V období 1979-90 byl odpovědným redaktorem měsíčníku BIB Rozséváč a 1990-93 předsedou BIB v Československu. V r. 1996 odešel do důchodu.

Ing. Alexandr Drbal (1947) je původem z evangelické Bohemky (Ukrajina). Ve Lvově vystudoval astronomicko geodetické inženýrství a po 10ti leté praxi přednášel 17 let na Lvovské polytechnice. V letech 1990-96 byl prezidentem České besedy ve Lvově a 1995-96 předsedou České národní rady Ukrajiny. Od začátku 60. let se zabývá výzkumem dějin Čechů na Ukrajině, zejména komunit v Bohemce a ve Lvově.

Doc. Ing. Karel Matějka, CSc (1943) navazuje na první vlnu reemigrantů. Jeho otec Karel Matějka, bývalý farář ČCE se narodil v r. 1916 v Zelově a jako šestiletý se na přelomu let

1922/23 vrátil do ČSR (Zábřeh na Mor.). K. Matějka je docentem v oboru jaderné inženýrství a pracuje jako vedoucí katedry na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT v Praze. Vlnou hromadou byl zvolen předsedou sdružení.

Karel Matějka j.r. (1975) patří do nejmladší generace potomků pobělohorských reemigrantů. Studuje souběžně Evangelickou teologickou fakultu UK a Fakultu jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT. Ve výboru sdružení zastává funkci jednatele.

Náhradníky členi výboru jsou Irana Veselovská z Liberce a Jana Kubaňová z Prahy.

Revizní komisi zvolila valná hromada ve složení:

MUDr. Miroslav Veselovský a Ladislav Kos, oba z Prahy.

Náhradníky, revizní komisi i česné členy výboru sdružení vám představíme v příštím věstníku.

2. s j e z d N á v r a t d o z e m ě o t c ů

Sjezd se uskutečnil za poměrně velkého zájmu a hojně účasti (byl počasí nebylo nijak příznivé) v sobotu 7. září 1996 v Praze. Ze sjezdu připravujeme sborník, který bude obsahovat záznamy

kázání, přednášek i pozdravů. Sborník bude vydán v únoru 1997 a objednat si ho můžete na adrese sdružení. Přesto bychom rádi upozornili na článek br. prof. J. Smolka, který pod názvem **Návrat do země otců** vyšel v evangelickém týdeníku Kosnické jiskry č. 33/96 ze dne 2. října 1996, a který o našem sjezdu podává velice zasvěcenou, pěknou a podrobnou informaci. Ve věstníku chceme nyní ze sjezdu uveřejnit pouze pozdrav pana ministra ZV ČR Doc. Josefa Zielence, který účastníkům 2. sjezdu reemigrantů a jejich potomků napsal:

*Vážené dany a pánové,
dovoľte mi, abych toulo cestou
srdčně pozdravil Vaš drulý sjezd
a popřál všem jeho účastníkům i
hostům, aby se pro ně stal pří-
nosnou a podnětnou událostí.*

*Vaše pozoruhodná aktivita
připomíná dnes již poměrně málo
známou historii českých evange-
lických exulantů a s ní i hluboce
zakoreněnou tradici českého úsilí
o svobodu svědomí, vnitřní prav-
divost a toleranci. Obnovené styky
mezi potomky českých exulantů v
Polsku a České republice jsou také
obohacením našich vztahů se
sousedním Polskem.
Vaši aktivitu proto velice
oceníuji a přeji Vám v ní mnoho
radosti a vynalézavosti.*

Josef Zielenec

Na závěr informací o 2. sjezdu ještě jedna poznámka. Ses. Dr. Edita Štěřková nás upozor- nila, že bychom se nějak měli vypořádat se skutečností, že 1. sjezd, který se uskutečnil v září 1993 byl vlastně sjezdem třetím. Skutečně první sjezd se konal 15.-16. června 1946 v Praze, drulý pak v roce 1952 v Litoměřicích. Připomíná pak, že hovoříme-li mnoho o tradici a vážíme-li si jí, neměli bychom ji bezmyšlenkovitě pomíjet a přerušovat. Pokud jsme tedy našim číslováním sjezdů způsobili nedorozumění, omlo- váme se a pokusíme se celou záležitost citlivě uvést do pořádku.

**P o b y t n a š i c h h o s t ů
z P o l s k a v Č R**

Ve čtvrtek 5. září 1996 (dva dny pře sjezdem Návrat do země otců) přijel do Prahy autobus našich bratří, sester, příbuzných a přátel z Polska. Převážnou část tvořili zelováci, ale přidali se i z jiných míst. V pátek 6.9. si prohlédli Prahu. Kancelář prezidenta republiky jim umožnila prohlídku jinak nevěřejných reprezentáčních prostorů Pražského hradu a v sobotu se zúčastnili spolu s námi sjezdu. Po jeho skončení odjeli do Cernošína, kde se spolu s místním sborem zúčastnili slavnostních vzpomínkových bohoslužeb. Dále navštívili Teplou, prohlédli si

západoecké lázně a některé kulturní památky. Svůj pobyt v ČR zakončili v Liberci. Odezva na jejich pobyt je velice příznivá. Chéli bychom pak poděkovat všem, kteří se o pobyt našich hostů starali a s organizací jejich pobytu nám pomohli. Náš dík patří i VI.Pospíšilovi, který zelovské hosty prakticky po celou dobu jejich pobytu v ČR doprovázel. Z jeho zprávy, kterou připravil, vyjmáme část týkající se pobytu hostů v Černošíně:

Po skončení sjezdového shromáždění v sobotu 7.9.96 jsme odjeli do Černošína. Její s námi někteří bratři a sestry z Černošína s bratrem farářem J.Marvanem. Přijezd do Černošína byl asi o hodinu a půl opožděn. Ve sborovém domě na nás čekali sestry a bratři, kteří si nás rozebrali do svých rodin. V neděli jsme bratři účasti na bohoslužbách, kde kázal bratr biskup Z.Tranda z Varšavy, pak se připojil br.farář M.Jelínek ze Zelova a VI.Pospíšil. Zelovští zpívali několik písní. Po bohoslužbách sbor zůstal pospolu a měli jsme další pěkné hovory o obeecství při čaji, kávě a nejriznější domácní pečivu. Po tomto milém setkání jsme odešli na oběd, každý tam, kde byl ubytován. Odpoledne bylo setkání opět ve sborovém domě a pak jsme odešli i s černošinskými na zdravotnou lesní procházku. Naše

cesta vedla přes hřbitov. Téměř všichni ze Zelova něčoho "pokkali" na hřbitově, ať už z přibuzných, přátel či známých. Vzpomínali a bylo to milé, ať to bylo na hřbitově. Ze hřbitova jsme se šli podívat na hranatí zříceninu a v družném rozhovoru jsme obdivovali krásy okolí Černošína i naslouchali libeznému vyprávění mšíňho faráře. Po příchodu do sborového domu zase bylo milé překvapení: káva, čaj a zbytky dobrého pečiva. Nechtělo se nám ani do rodin, ale měli jsme soucit s bratrem farářem a jeho manželkou. Obecnost v rodinách bylo velice krásné a to nejenom u pestrých stolu s pokrmy a nápoji. To nejkrásnější byly vzpomínky na mláď, u některých se objevily i slzy a to nevím, zda ze vzpomínek nebo kdesi zanechaného mláď. Ani domácí, ani přichozí se nechtějí loučit a tak ten čas probíhával, ale přesto jsme odjeli na čas z Černošína do Mariánských Lázní jenom s půlhodinovým opožděním. Na obou stranách byl nářek nad neúpravitelností času.

C o p ř í p r a v u j e m e n a l e t o š n í r o k

Program akcí v roce 1997 chceme zaměřit převážně na oblast Volynska:

1. Na sobotu a neděli 21. a

22.6.97 připravujeme setkání (konferenci) "ukrajinských" v Otáčově na Žatecku. Současně tuto konferenci výbor svolává i jako valnou hromadu sdružení v roce 1997.

2. Na dny 12. až 15.9.1997 připravujeme zájezd na Ukrajinu (jeden až dva autobusy).

3. Organizujeme shromáždění vzpomínek starších členů sdružení a shromáždění rodokmeni podle jejich paněnků.

4. Připravujeme vydání povídky od E.Štěrkové a Kroniky Bohemky a události vztahujících se k českému životu na Ukrajině od A.Drbala.

5. Připravujeme shromáždění a dokumentování (potřizování fotokopii) kronik a matřik z různých míst, kde exulanti žili.

K o t á z k á m m a j e t k u r e e m i g r a n t ů z a n e - c h a n ě h o v P o l s k u

V průběhu let 1995 a 1996 byla určitým způsobem znovu otevřena otázka týkající se majetku českých a moravských reemigrantů zanechaného v Polsku. Z podnětu Synodní rady ČCE byly prostřednictvím sborů i od jednotlivců shromážděny určité podklady, které byly postoupeny prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí ČR zmocněnci vlády ČR pro řešení vlastnických

vztahů k pozemkům v česko-polském pohraničí. Snahou bylo pokusit se zařadit tuto záležitost a i ji řešit přímo v rámci česko-polských mezinárodních vztahů. Ukázalo se však, že tento postup není možný a že je nutné řešit jednotlivé případy samostatně. Z jednání, které o výsledcích jednání s polskou stranou poskytl zmocněnec vlády MZV vyplývá (citujeme z podkladu připraveného ředitelem odboru krajauských a nevládních styků MZV ČR Ing.J.Piška):

1. I když výše zmíněná česko-polská jednání byla zaměřena především na řešení problémů, vzniklých v souvislosti se změnamí státní hranice v r.1958, lze jejich výsledky do jisté míry aplikovat i na problémy související s repatriací potomků českých exulantů.

2. Vlastnická práva k majetku na polském území jsou se zřetelem na časový odstup, politické poměry uplynulých desetiletí a kolísavou úroveň dokumentů, které jsou v držení někdejších vlastníků, právně nejasná.

3. Každý zájemce musí při případném uplatňování svého vlastnického práva k majetku na polském území postupovat individuálně a počítat i se soudním řízením, které nemusí být vždy úspěšné.

4. Při uplatňování vlastnického práva k majetku na polském

území je možno postupovat podle informace zmocněnce Polské republiky (tu má výbor sdružení EXULIANT k dispozici). Jako první krok lze doporučit podání žádosti v polštině příslušnému Raionovému úřadu v Polsku, na jejímž základě má tento úřad podat žadatelé bezplatně aktuální zprávu o právním stavu pozemku.

5. Žadatelé mohou své záležitosti konzultovat na českých okresních úřadech (referát OU) v příhraničních okresech, jejichž vedoucí by měli být o problematice dobře informováni.

Dokumenty zaslání synodní radě jsou proto nyní zasílány zpět jejich majitelům. Rovněž jsou upozorněni, že pokud se někdo k výše uvedenému doporučenému postupu rozhodne a získá od příslušného Raionového úřadu v Polsku příznivou zprávu o právním stavu pozemků resp. nemovitostí, pokusíme se je kontaktovat s vhodným právníkem, který (samozřejmě za úplatu) jim bude v dalším postupu pomáhat. Pokud se ukáže možnost spolupracovat v této oblasti se sborem v Zelově, využijeme ji.

Další zpráva v y

Slibili jsme vám další informace o knize Češi v Polsku. Protože však několik výtisků bylo

k dispozici na sjezdu v září v Praze (dovezli je naši hosté ze Zelova a dostlova se však po nich zaprášilo) nebudeme se k ní již vracet.

Podmínkou členství ve sdružení EXULIANT není osobní "příslušnost" k exilu, ale do svých řad zveme i "sympatizanty". K přihlášení se za člena sdružení stačí sdělit jméno a příjmení, datum narození, bydliště, příp. církevní příslušnost (sbor) a vztah k pobělohorského exilu (např. účastník návratu, odkud, potomek, příbuzný, sympatizant apod.) a toto s podpisem zaslat na adresu sdružení. Z každé přihlášky máme radost. Nové přihlášeným členům zasíláme jako potvrzení přihlášky informační věstník.

Členské příspěvky jsou dobrovolné, zasílat je můžete složenkou nebo sporozíhem (či jiným účtem), a to na adresu: Česká spořitelna a.s., Lodžská 598, Praha 8, č.úctu: 2045154-088/0800. Zájemcům můžeme zaslat složenku s uvedeným číslem účtu sdružení, složenku však do většinku automaticky nevkládáme. Všem, kteří na činnost sdružení přispějí, upřímně děkujeme.

Informace o činnosti sdružení EXULIANT přináší několikrát za rok karlovarská rozhlasová stanice Diana na kmitočtu VKV 93,8 MHz, a to v rámci nedělní rubriky Slovo na neděli, která

začíná v 07 hod. 15 min.

Fotografie ze Zelova (14.-16.6.96) a zejména ze sjezdu v Praze (7.9.96) nabízí p. Josef Čáp, fotograf, Třebitzského 130/5 353 01 Mariánské Lázně, tel. 0165/5226. Společnou fotografii u Husova pomníku můžete získat i na adrese sdružení.

Celý náklad knihy Země otců (2000 ks) je již rozebrán, v případě velkého zájmu budeme uvažovat o případném doisku.

Věstník posíláme všem členům sdružení a dále vždy několik výtisků do sborů ČCE a BJB s větším počtem účastníků návratu a jejich potomků. Je však i na Vás, abyste kontaktovali další možné zájemce, informovali je o činnosti sdružení a pozvali je k účasti.

N e z a p o m ě ň t e

1. Objednat si na adrese sdružení sborník ze sjezdu v Praze 7.9.1996 a příp. i foto.
2. Předběžně se na adresu sdružení přihlásit na konferenci v Oráčově (21. a 22.6.97).
3. Předběžně se přihlásit na adresu sdružení na zájezd na Volynsko (12. až 16.9.1997).
4. Informovat o činnosti sdružení i své příbuzné a případně shromážďovat své i jejich vzpomínky na život v exilu i návrat do původní vlasti.

Z á v ě r e m

vám sdělujeme, že další věstník můžete očekávat na přelomu května a června 1997 a připravujeme ukázkou z knihy A.Balabána Mé vzpomínky, vydané v r.1993 nakladatelstvím Eman.

Opačným směrem od Lucka, 10 km od Rován, seděla na stráni tichá a milá vesnička Michalovka. Zde se usílili potomci exulanti, jejichž předchůdové pro víru opouštěli vlast a stěhovali se do Pruského Slezska. Ze Zelova pak se stěhovali někteří na Volyn a založili obec Michalovku. Mezi těmito přistěhovalci byla větší část reformovaných evangeliků a menší část baptistů. Obojí si postavili modlitebny, blízko sebe. Prakticky v běžném životě se od sebe nijak nešli, jen že se scházeli do dvou modliteben. Velice rád jsem do toho reformovaného sborečku jezdíval. Zbožnost Michalovských byla mnohem citovější, více vřocnosti než v Boratině. Modlitebna byla nizoučká. Na stupínku byl stіл Páně. Když jsem se za stіл Páně postavil, hlavou jsem dosahoval na stropní trám. Bylo tam i harmonium a bratr Káblík na něm hrával a také cvičil zpěv. Později bratr Jelínek. Duchovní život se soustřeďoval kolem patriarchálního bratra Rejcherta. Praha, leden 1997